

Jo Nesbø

Noaptea lupului

Traducere din limba engleză de
Cristina Michaela Tache și Gabriel Florin Drăghici

1

Sosirea, septembrie 2022

— Care este scopul vizitei dumneavoastră, domnule Holger Rudi?

Agentul mă privește fără interes în timp ce se scarpină pe braț, chiar sub ecusonul serviciului vamal american. Ochii îi sunt oboșiți.

— Documentare, îi răspund.

— Și pentru ce aveți de gând să vă documentați?

Tocmai am sosit de la Oslo la Minneapolis, via Reykjavik, cu o diferență de fus orar de șapte ore, și trupul îmi spune că ar fi trebuit să fiu de mult în pat, așa că, în loc să-mi urmez instinctul de a răspunde „crimă” și să sfârșesc într-o sală de interogatoriu, îi spun că scriu un roman despre un polițist cu rădăcini norvegiene.

— Deci sunteți scriitor?

Îmi vine să-i zic că sunt taxidermist. Că împăiez diverse chestii. Că am venit ca să îmbrac un personaj, cineva dintr-o povestire pe care o am deja limpede în minte. Este o imagine care m-a urmărit în ultimele câteva luni, un titlu pe care vreau să mi-l ofer. Dar, cum ziceam, sunt oboșit.

— Da, răspund.

— Interesant. Din întâmplare, am fost botezat în biserica memorială luterană norvegiană.

— Zău?

— Suntem peste tot în Minnesota.

Agentul vamal chicotește și îmi dă înapoi pașaportul norvegian.

În drum spre oraș, din taxi văd că totul s-a schimbat. Drumuri și construcții noi care nu existau ultima oară când am fost la Minneapolis, cu opt ani în urmă. Când ieșim de pe autostradă, în fața noastră încep să se distingă clădirile din centru. Printre zgârie-nori văd soarele după-amiezii reflectându-se pe colțurile unei clădiri gigantice.

— Ce e chestia aia din sticlă? Îl întreb pe șofer.

— Aia? E US Bank Stadium. Acolo joacă echipa Vikings.

— Wow!

— Vă interesează fotbalul?

Ridic din umeri.

— Am văzut echipa jucând. Pe vechiul stadion. Poate îmi iau bilet.

— Baftă vă doresc!

— Baftă?

Șoferul, un bărbat de culoare care pare să aibă în jur de 50 de ani, îmi aruncă o privire în oglinda retrovizoare, prin ochelarii cu rame ochi de pisică.

— Foarte greu de procurat. Ieri mi-a oferit cineva un bilet, unul absolut obișnuit, și voia 350 de dolari.

— Pe bune?

— Mda, pe bune. Altădată, un meci de fotbal era ceva la care puteai să-ți duci copiii. Acum e cum e totul în țara asta. Numai pentru oameni bogați.

Mă uit pe geam. Când îi vizitam pe unchiul și mătușa mea, rareori ne duceam în centru. Cumpăram orice ne trebuia de la magazinul din colț sau, dacă nu, de la Southdale Mall. Chiar și așa, sunt uimit de cât de liniștit pare, de cât de puțini oameni sunt în zonă. Acum opt ani — când văru-meu m-a dus la un restaurant pe acoperișul de pe Hennepin Avenue —, străzile erau pline de viață și larmă. În special în preajma următorului bulevard pe care îl traversăm, Nicollet Mall.

— Unde e lumea? întreb.

— Adică oamenii?

— Mda.

— Ah, lucrurile n-au mai fost la fel după ce s-au petrecut toate chestiile alea.

S-au petrecut toate chestiile alea. Pentru mine, *s-au petrecut toate chestiile alea* înseamnă crimele de acum șase ani; însă pentru el și pentru toți ceilalți din Minneapolis înseamnă uciderea lui George Floyd, cu doi ani în urmă. Chiar pe drumul de la aeroport spre oraș am trecut pe lângă trei desene pe ziduri care îl înfățișau pe bărbatul de culoare ucis de poliția din Minneapolis.

— Asta a fost acum mult timp, zic.

— Mie nu mi se pare. Unii au crezut că poate o să-i unească pe locuitorii orașului. Toți împotriva poliției rasiste, nu? Dar părerea mea e că i-a învrăjbit pe oameni. A venit exact în același timp cu pandemia, așa că s-ar zice că a fost un cumul de factori...

Ne oprim în fața la Hilton, iar eu îi plătesc cash și-i las un bacșiș gras. Înainte să plece, îi spun că am nevoie de cineva care să mă ducă prin oraș și îl întreb dacă-l interesează. Cădem de acord cu un preț pe oră, iar el îmi

dă numărul lui de telefon și-mi zice că pot să-l sun când sunt gata.

Nu sunt decât câțiva oameni în holul spațios al hotelului și în restaurant. Din spatele măștii de hârtie, recepționera probabil îmi zâmbeste, iar eu îi dau pașaportul. Când observă că am rezervarea pentru mai mult de o săptămână, mă informează că nu se va face curat în cameră decât o dată la cinci zile. După care îmi dă cartela de la camera 2 406, aproape de ultimul etaj al hotelului, așa cum cerusem.

— La curcigu?

Un tip cu pălărie de cowboy îmi zâmbeste când apăs pe 24. O spune în felul ăla nonșalant și ridicol, dar totodată prietenos, pe care nu l-am auzit decât la americani și la oamenii din nordul îndepărtat al Norvegiei. Încerc să mă gândesc la o replică la fel de cool, dar sunt din sudul Norvegiei. Așa că îmi fac de lucru încercând să echilibrez presiunea din urechi.

Patul este lat și moale, iar eu adorm de îndată.

Când mă trezesc, am nevoie să mă duc la baie. Cum nu vreau să mă trezesc de-a binelea, nu aprind lumina. Dau să mă așez, dar apuc să întrezăresc vasul de toaletă în întuneric și mă trezesc că aproape cad pe spate înainte ca posteriorul meu să aterizeze în siguranță pe colacul de plastic al WC-ului. Uitasem că în SUA closetele sunt mai joase decât în Norvegia. Și în aceeași clipă îmi amintesc cum, în copilărie, mă gândeam că în America oamenii țin mai mult la copii. Și din cauza asta, și a canalelor TV cu desene animate și seriale pentru copii, a rafturilor nesfârșite cu dulciuri din Southdale și a parcului de distracții Valleyfair, unde unchiul meu avea mereu câte o atracție nouă să ne arate când veneam în vacanța de

vară. Mi se părea o țară minunată de copilăroasă. Pe scurt: iubeam America. Și chiar dacă treptat am înțeles că nu era perfectă, am mai înțeles și că aveam să o iubesc pentru tot restul vieții.

Afară este încă întuneric când mă trezesc din nou. Mă scol, formează numărul șoferului de taxi și îl rog să mă ia de pe Nicollet Avenue, în apropiere de S 10th Street, apoi ies din hotel. Se ivesc deja zorile peste orașul german Saint Paul de pe celălalt mal al fluviului Mississippi. Pe trotuar trec pe lângă un om al străzii care doarme cu trupul lipit de fațada unui zgârie-nori cu logoul uneia dintre cele mai mari bănci americane, de parcă ar crede că e un pic de căldură și pentru el acolo. Pe Nicollet este parcată o mașină de poliție, dar geamurile sunt fumurii și nu văd dacă e cineva înăuntru. După vreo 15 minute, taxiul meu trage lângă bordură. Mă urc în spate.

— Mergem întâi în Jordan.

Șoferul mă privește în oglindă.

— Orașul?

— Nu. Cartierul.

Îmi dau seama că șovăie.

— E vreo problemă?

— Nu, domnule. Dar dacă vreți să faceți rost de iarbă, mai bine vă găsiți altă mașină.

— Nu, nu despre asta e vorba. Vreau să văd *locuințele sociale*.

— În Jordan? Nu mai există, domnule.

— Nu?

— Ultima a fost dărâmată acum cinci sau șase ani.

— Atunci acolo mergem.

Alunecăm printr-un oraș încă adormit. Trebuie să îi bine aminte la detalii ca să-ți dai seama prin ce fel de

cartier treci, dacă e înstărit sau sărac. Dacă gazonul din fața caselor mici este tuns, dacă e gunoi împrăștiat prin jur, ce mărci de mașină sunt parcate pe drum.

Trecem pe lângă o benzinărie Winner deschisă non-stop. Patru tineri de culoare ne urmăresc cu privirea.

— De acolo își procură oamenii iarba acum? întreb.

Șoferul nu răspunde. Câteva străzi mai încolo se oprește.

— Uite! zice el. Acolo erau. Ultimele blocuri-turn din Jordan.

Văd un panou cu un anunț — ARMELE NU SUNT PERMISE DINCOLO DE ACEST PUNCT — și în spatele lui o clădire scundă care pare oarecum nouă. Este o școală elementară. În semiîntuneric, două veverițe țopăie de colo-colo pe peluză, cu salturi agitate, energice, iar cozile lor mari și stufoase vin din urmă cu o flexibilitate ciudată.

Care este scopul vizitei dumneavoastră, domnule Holger Rudi?

Scopul este să încerc să pătrund în mintea unui ucigaș. Să refac momentele acelea din 2016. Pentru o carte pe care am început-o deja. Titlul provizoriu este *Răzbunătorul din Minneapolis*. Probabil că editorul va avea un cuvânt de spus, deși e posibil să fie mai puțin sigur cum să o promoveze. În momentul de față, literatura polițistă bazată pe povești adevărate este genul cel mai în vogă pe piața cărților. Oamenii nu se mai satură de poveștile cu crime sângeroase și, de preferință, spectaculoase — au aerul acela de mister, turnura neașteptată a evenimentelor, răufăcători și eroi de ambele părți ale legii și, dacă este posibil, un deznodământ incert care lasă loc din belșug pentru o paletă largă de teorii ale

conspirațiilor. În cartea mea se vor găsi toate acestea, mai puțin ultima. Răspunsurile sunt toate acolo, nu există niciun dubiu despre cine este vinovat. Rămâne un singur aspect — să încerc să înțeleg cum și de ce s-a petrecut ceea ce *chiar* s-a petrecut. Iar ca să realizez asta, trebuie să pătrund nu doar în mintea criminalului, ci și în mințile tuturor actorilor din această poveste. Să folosesc tot ceea ce știu deja, plus un pic din propria imaginație, pentru a înțelege lumea, să văd locurile unde s-au întâmplat toate, să văd povestea prin ochii lor. Să găsesc umanul în tot inumanul. Să-l forțez pe cititor — și pe mine — să pună întrebarea: oare aș fi putut fi eu?

Îmi rezerv opt zile pentru aceste cercetări pe teren, așa că nu am chiar atât de mult timp. Trebuie să încep de undeva. Iar asta înseamnă să încep cu omul care era unde sunt eu acum, tot în zori, în dimineața aceea de acum șase ani.

Închid ochii și privesc. Văd blocurile-turn cum se înalță din pământ. Întunecând zarea. Acolo, la etajul șase, este o fereastră deschisă. Zbor până acolo. În momentul ăsta sunt el. Privesc. Văd în toate direcțiile. Înălțimea înseamnă vedere panoramică.

2

În bătaia puștii, octombrie 2016

Înălțimea oferea perspectivă. O vreme puteam să fiu un observator imperturbabil sau măcar să mă prefac că sunt. Să emit ceea ce consideram eu o judecată obiectivă despre societate, ființele omenești și viețile lor de-acolo, de jos. Stăteam de la ora 7 la fereastra aceea de la etajul șase, privind la mușuroiul de jos. La oamenii care ieșeau pe ușile apartamentelor din locuințele sociale din Jordan. Era marți dimineață. Ora 8:11. Vedeam mașini care plecau de lângă bordură și de pe locurile de parcare din spatele blocurilor. Fumul alb de la eșapamente. Autobuze școlare galbene care îi adunau pe copii — cu geamurile cu grilaje, ca niște închisori mobile, ca un soi de preludiu la viețile care îi așteptau. Alte autobuze, care-i duceau pe oameni la muncă. Pe unii la fabrici, pe cei mai mulți spre industria serviciilor, la nivelul cel mai de jos. Însă aici, în zona locuințelor sociale din Jordan, erau nenumărați oameni care nu aveau o școală sau un serviciu la care să se ducă și mulți dintre ei erau încă în pat. Unii stăteau întinși holbându-se în tavan, după ce-și pierduseră orice speranță născută cu opt ani în urmă, odată cu primul președinte de culoare

al țării, care însă avea să plece în trei luni din reședința prezidențială, încercând absolut totul în duba de mutări. Așa că zăceau acolo încercând să găsească răspuns la o întrebare care de fapt nu dispăruse niciodată: De ce? De ce să se dea jos din pat?

Unul dintre cei care găsiseră un motiv ieșea pe ușă acum. Un detaliu interesant în Jordan era felul în care ușile de intrare se deschideau spre interior, nu în afară. Se zicea că așa era mai greu să pătrunzi prin efracție, cu cadrul ușii protejând deschizătura, iar în Jordan era mai mare pericolul să fii ucis în timpul unei spargerii decât să arzi de viu în apartamentul tău, deși, statistic vorbind, aici aveau loc mai multe atacuri prin incendiere decât orice altă zonă din Minneapolis.

Ora 8:13. Un soare autumnal palid se chinuia să străpungă ceața dimineții. Am dus arma la ochi și am reglat luneta până când am văzut ținta clar: ușa de la Blocul 3. Ieri ieșise pe ușa aia fix la 8:16. Ieri a fost luni, azi e marți; oamenii sunt creaturi ale rutinei și nu aveam niciun motiv să presupun că astăzi nu se va îndrepta spre serviciu cam la aceeași oră. Și cu toate astea, stăteam acolo de la ora 7. La urma urmelor, era liber-profesionist, așa că poate își permitea să doarmă un pic mai târziu luna, dar în restul săptămânii pleca de acasă mai devreme.

Mi-am frecat mâinile. A fost brumă azi-noapte și printre perdele intră un vânt rece. Le lipisem de geam ca să nu fluture și să mă împiedice să țintesc. Îi văzusem pe dealerii de droguri ocupându-și locurile la colțul străzii, văzusem și primele tranzacții. Majoritatea clienților erau de culoare, câțiva hispanici, dar oprișeră și mașini pe geamul cărora ieșiseră mâini albe. Ora

8:15. Am inhalat mirosul de ulei de gătit, usturoi și fum de țigară. Făcusem curățenie în garsoniera asta pentru ultima oară, dar duhoarea din tapetul vechi persista. Avea să dăinuie și când vor demola blocul, peste puțin timp.

Ora 8:16. Începuseră să mă doară coapsele. M-am lăsat din nou pe călcâie, ca să-mi relaxez mușchii. Poziția asta nu era optimă. Am îngenuncheat pe canapea, pe care o trăsesem la fereastră. Am sprijinit țeava armei de spătarul unui scaun. O distanță cam de 300 metri. Ceva mai departe decât ar fi ideal, mai ales cu palele astea de vânt. Cel mai bine ar fi doar un glonț în cap și să se termine treaba. Dar era prea riscant, puteam să ratez și să stric totul. Așa că planul era să trag întâi un glonț în piept, ca să-l dobor, apoi să încarc iar și să-i aplic lovitura mortală. Arma era un M24. O cumpărasem cu șase zile în urmă, cu 1 900 de dolari. Evident că n-am cumpărat-o de la un magazin de arme, am luat-o de la un traficant local care folosea paravane, în general drogați fără cazier care aveau nevoie să facă repede bani. Traficantul îi trimitea la un magazin „accesibil“, un loc unde proprietarul nu punea prea multe întrebări, deși toată povestea mirosea de la o poștă a om de paie, verifica doar formularul în registru, după care vindea calm 20 de potențiale arme ale crimei unui dependent de droguri care habar nu avea care-i țeava și care-i patul. Traficantul îi plătea drogatului cel mult 20 de dolari pentru fiecare armă, după care le vindea mai departe cu un preț o dată și jumătate mai mare decât în magazin. Numele lui era Dante și era un bărbat gras și fudul, născut și crescut la țară, lângă Minneapolis, dar se îmbrăca precum un italian, mânca precum un italian și vorbea

cu un fals accent italianesc. Și, firește, escroca precum un italian, făcându-și tranzacțiile într-un garaj aflat la doar două străzi de aici. Clienții lui erau toți oameni cu cazier. Nu găinari care-și trimiteau iubitele la magazinul de arme sau intrau chiar ei cu acte de identitate false, ci oameni care erau dispuși să dea un ban în plus pentru un serviciu profesional. Să recompenseze certitudinea că, dacă pierd arma la locul crimei, poliția n-are cum să ajungă la ei.

Dante nu se preocupa de greutatea și sănătatea lui, dar compensa asta cu grija pe care o acorda înfățișării. Părul și barba lui arătau ca și când ar fi fost tunse cu forfecuța de unghii, iar hainele erau întotdeauna asortate. Și adora aurul. Avea aur în sprâncene, aur în urechi, aur în jurul gâtului. Și — nu în ultimul rând — aur în dinți.

Dinții ăia de aur au fost primul lucru pe care l-am remarcat în ziua în care m-am dus la garajul lui. Luceau ostentativ și umed spre mine în timp ce-mi spunea cum speră că mă duc la vânătoare de căprioare și că arma pe care mi-o vinde nu avea să apară la locul vreunei crime, fiindcă o cumpărase chiar el, nu folosise pe altcineva.

— Zic și eu, nu trebuie să-mi spui, *amigo*.

Chiar că nu trebuia să facă precizarea, fiindcă eu nu scosesem o vorbă de când intrasem pe ușa garajului. Și oricum, ce-aș fi putut să spun? Că pe el urma să-l vânez? Că stătea acolo și-mi vindea chiar arma care urma să fie folosită ca să-l ucidă? La momentul acela era singur, dar tot am avut grijă să nu-mi scot ochelarii de soare sau să-mi trag mai pe spate gluga hanoracului. Am dat doar din cap, am arătat spre cea pe care o voiam — pușca plus două grenade de mână —, am scos banii și i-am numărat,

iar când a scos și tocul armei, l-am împachetat chiar eu în folie cu bule și l-am pus alături de lunetă și de cele două grenade. Se holbase la mâinile mele. Se holbase insistent la mâinile mele. Poate că observase pentagrama de pe încheietură. Sau cicatricea de pe bărbie. Poate că menționase asta cuiva. Chiar nu conta. Nu mai mult decât acel „la revedere“ pe care îl strigase după mine cu ceea ce probabil credea că este un accent spaniol acceptabil — *Hasta la vista*. „Pe curând.“

Habar n-avea cum urma să se adeverească.

Ușa dinspre stradă s-a deschis.

Dante.

A ieșit și s-a oprit. Exact cum făcuse și ieri, s-a uitat spre dreapta, apoi spre stânga. Cu pumnul drept strâns a lovit palma mâinii stângi. Ca și când fiecare zi ar fi o luptă. Ca și când fiecare om ar avea de ales în fiecare zi, să o ia la dreapta sau la stânga. Ce naivi suntem!

Mașina lui — un Maserati — era în parcare din spatele blocului. Nu era chiar nou-nouță, dar tot era oarecum un mic miracol că o mașină ca aia reușea să stea neatinsă într-un asemenea cartier. Explicația era destul de simplă: mașina era apărată de clienții lui interlopi și toată lumea din Jordan știa asta.

Am pus ținta pe pieptul lui. Calculasem distanța și unghiul și, cum urma să fie atât de departe sub mine, am ajustat cătarea în jos. Mi-am ținut răsuflarea și am încercat să mențin o apăsare constantă pe trăgaci, dar știam că am pulsul mai mare decât ar fi trebuit. Trăgaciul s-a mișcat. A continuat să se miște. Dar împușcătura nu s-a produs. Pulsul mi-o luase razna. Am încercat să-mi spun să nu fiu nerăbdător, să nu mă gândesc că într-o secundă omul își va continua drumul, iar ținta va fi mult mai

greu de lovit. Nu smuci. O simplă presiune constantă, egală.

Bărbatul de jos dârdâia în palton. Sufla în mâinile strânse. Ca un cartofor care suflă în zaruri.

A luat-o la dreapta.

Exact în clipa aceea am simțit smucitura puștii. Probabil că o ținusem strâns, pentru că nu l-am scăpat din reticul. Am văzut cum se crispează, ca și când și-ar fi dat brusc seama că a uitat ceva. Din interiorul paltonului lung cade nu știu ce pe trotuar. Prima asociere pe care o fac este cu Monica și cu mine în baie, când i s-a rupt apa, împrôșcând gresia, și aproape că am leșinat amândoi, îngroziți și fericiți, îngroziți și fericiți.

Era sânge. Dante a căzut. Spre spate, lovind ușa. Care s-a deschis spre interior. Zăcea acolo, în bezna holului, cu picioarele afară, în lumina zilei. De jos nu s-au auzit țipete, nici strigăte, nici pași care aleargă, nici uși trântindu-se. Numai vuietul constant, neîntrerupt, al orei de vârf de dimineață, venind dinspre autostrada aflată puțin mai în spate. Apoi, deodată, muzică hip-hop. Cineva care era încă în pat la ora asta se ridicase și deschisese fereastra ca să vadă ce se întâmplă.

Am simțit că încep să tremur și mi s-a făcut greață; m-am forțat să mă gândesc la Monica și la copii. Mă gândesc intens la ei în timp ce reîncarc arma. Țintesc. Cu ochiul fixat pe luneta armei. L-am văzut zăcând acolo, inert, și m-am gândit că pantofii lui par foarte scumpi. Că avea să mai treacă o vreme până să apară poliția aici, în Jordan, și că până atunci s-ar putea să fure cineva pantofii ăia. Mi-a intrat ceva în ochi și a trebuit să cliquesc ca să iasă. Când m-am uitat iar în jos, am văzut că pantofii se mișcă. Cineva, acolo, în holul întunecat, îl

trăgea la adăpost. Eram pe punctul de a apăsa din nou pe trăgaci, însă gândul de a împușca un vecin care nu făcea decât ceea ce ar trebui să facă orice ființă omenească onorabilă m-a făcut să mă opresc un moment. Iar când m-am hotărât să merg înainte și să trag oricum, fiindcă nimeni — absolut nimeni — nu este complet nevinovat, ușa se închisese cu zgomot.

M-am ridicat și a trebuit să mă sprijin de blatul de bucătărie, fiindcă îmi amorțise piciorul. Am învelit arma în folia cu bule. Am șters blatul, brațul canapelei, spătarul scaunului. După care m-am dus în baie și mi-am pus echipamentul. Mi-am smuls un fir de păr rebel dintr-o sprânceană și l-am ținut cu două degete înainte de a-l pune pe limbă și înghiți. Mi s-a oprit în gât, parcă n-ar fi vrut să se ducă în jos. Mi-am pus ochelarii de soare și am închis fermoarul hanoracului. Cu o smucitură, mi-am săltat pe umeri rucsacul cu toate chestiile în el, am înșfăcat ghiveciul cu yucca, am aruncat o ultimă privire prin apartament, apoi am ieșit.

Am urcat pe scări două etaje, până la doamna White. Am bătut la ușă și am auzit dinăuntru târșăitul papucilor. S-a oprit și s-a lăsat liniștea. Bănuiesc că se uita la mine prin vizor. După care s-a deschis ușa. N-am întrebat niciodată, bineînțeles, dar doamna White trebuie să fi avut cel puțin 80 de ani. O bătrână doamnă de culoare simpatică, încărunită, care mirosea a ceva care nu era chiar peltea de caise sau miere, ceva între.

— Tomas! Zău așa, a trecut multă vreme de când nu te-am mai văzut. Ai auzit și tu bubuitura?

Fără o vorbă, i-am dat planta de yucca.

— Pentru mine?

A zâmbit ușor surprinsă, iar eu am dat din cap că da.